

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Zdeňka Kühna, soudce Ondřeje Mrákoty a soudkyně Michaely Bejčkové v právní věci žalobkyně: **T. T. H. N.,** zast. Mgr. Petrem Václavkem, advokátem se sídlem Opletalova 1417/25, Praha 1, proti žalované: **Policie ČR**, Ředitelství služby cizinecké policie, se sídlem Olšanská 2, Praha 3, proti rozhodnutí žalované ze dne 10. 6. 2019, čj. CPR-38962-3/ČJ-2018-930310-V248, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 1. 8. 2019, čj. 17 A 133/2019-33,

takto:

I. Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 1. 8. 2019, čj. 17 A 133/2019-33, **se ruší**.

II. Rozhodnutí Policie ČR, Krajského ředitelství policie Karlovarského kraje, ze dne 31. 10. 2018, čj. KRPK-76459-13/ČJ-2018-190022, a rozhodnutí Policie ČR, Ředitelství služby cizinecké policie, ze dne 10. 6. 2019, čj. CPR-38962-3/ČJ-2018-930310-V248, **se ruší** a věc **se vrací** žalované k dalšímu řízení.

III. Žalobkyně **má** právo na náhradu nákladů řízení o žalobě a řízení o kasační stížnosti ve vztahu k žalované, a to ve výši, kterou soud dodatečně určí.

Odůvodnění:

[1] Krajské ředitelství policie Karlovarského kraje uložilo žalobkyni rozhodnutím ze dne 31. 10. 2018 povinnost opustit území ČR podle § 50a odst. 3 písm. c) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, a to ve lhůtě do 60 dnů ode dne oznámení rozhodnutí. Důvodem byla skutečnost, že žalobkyně pobývala na území ČR bez platného pobytového titulu. Žalobkyně proti rozhodnutí podala odvolání, které žalovaná rozhodnutím ze dne 10. 6. 2019 zamítla. Rozhodnutí žalované napadla žalobkyně žalobou, kterou však krajský soud zamítl.

[2] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) podala proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. Správní orgány i krajský soud prý nesprávně posoudily přiměřenost dopadů rozhodnutí o povinnosti opustit území ČR do rodinného života. Správní rozhodnutí i rozsudek jsou v rozporu s čl. 9 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte. Stěžovatelka konkrétně uvádí, že má ve výlučné péči nezl. dceru Lenku, která je státní občankou ČR. Dcera chodí na území ČR do základní školy. Správní rozhodnutí nepřiměřeným způsobem zasahuje do práv stěžovatelky i její dcery, která jako občanka ČR bude nucena opustit vlast společně s matkou. Další, zcela nepřijatelná varianta je, že stěžovatelka vycestuje bez dcery. Šlo by o nucené odloučení matky od nezletilého dítěte.

[3] Žalovaná se ve vyjádření ztotožňuje s rozsudkem krajského soudu a navrhuje kasační stížnost zamítnout.

[4] NSS při posuzování přípustné kasační stížnosti dospěl k závěru, že kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou. Důvodnost kasační stížnosti posoudil NSS v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.); neshledal přitom vady, jimiž by se musel zabývat i bez návrhu.

[5] Kasační stížnost je důvodná.

[6] Klíčovou otázkou je, zda správní orgány posoudily řádně přiměřenost dopadů rozhodnutí o povinnosti opustit území ČR do soukromého a rodinného života stěžovatelky a její dcery.

[7] Rozhodnutí o povinnosti opustit území podle § 50a odst. 3 písm. c) zákona o pobytu cizinců, ve znění do 30. 7. 2019, policie vydá *cizinci, u kterého nebyly shledány důvody pro vydání rozhodnutí o správním vyhoštění, není-li cizinec oprávněn pobývat na území*. Při posuzování přiměřenosti dopadů rozhodnutí podle tohoto zákona správní orgán zohlední mj. povahu a pevnost rodinných vztahů, společenské a kulturní vazby navázané na území a intenzitu vazeb ke státu, jehož je cizinec státním občanem (§ 174a odst. 1 zákona o pobytu cizinců).

[8] NSS v minulosti opakovaně konstatoval, že i v případě vydání rozhodnutí o povinnosti opustit území podle § 50a odst. 3 zákona o pobytu cizinců je třeba posuzovat přiměřenost dopadů tohoto rozhodnutí dle § 174a téhož zákona (viz např. rozsudek ze dne 28. 3. 2017, čj. 7 Azs 24/2017-29; dále srov. např. rozsudek ze dne 19. 12. 2018, čj. 8 Azs 290/2018-27, podle kterého se takto postupuje i po novele provedené zákonem č. 222/2017 Sb.). Při posuzování rozsahu narušení soukromého a rodinného života je dle

pokračování

judikatury nutné zkoumat nejen vliv na ekonomický, osobní a rodinný život cizince, ale i na ostatní rodinné příslušníky, kteří by jinak měli právo pobývat na území ČR (rozsudky ze dne 6. 8. 2013, čj. 8 As 68/2012-39, či ze dne 27. 2. 2014, čj. 9 Azs 41/2014-34).

[9] V daném případě bylo třeba především zkoumat, zda povinnost stěžovatelky vycestovat z území je přiměřená dopadům do soukromého a rodinného života, zejména pak do života jejích dětí. Ze správního spisu plyne, že stěžovatelka přicestovala na území ČR v roce 2005. O dva roky později se stěžovatelce narodila dcera Lenka, která je státní příslušnicí ČR. Otec Lenky nejeví o výchovu zájem, dcera je ve výlučné péči stěžovatelky. Na podzim v roce 2011 stěžovatelka odjela s tehdy čtyřletou dcerou Lenkou do Vietnamu, kde žily nepřetržitě pět let až do roku 2016. Dcera Lenka tam nastoupila do mateřské školky a absolvovala čtyři ročníky základní školy. Stěžovatelka ve Vietnamu uzavřela manželství s panem B. V. H. a v roce X porodila syna. Zpět do ČR se stěžovatelka vrátila v listopadu roku 2016. Dcera Lenka nastoupila do Základní školy v Aši. Manžel zůstal ve Vietnamu. V lednu roku 2017 se stěžovatelce narodila další dcera. Obě mladší děti stěžovatelky (syn narozený v roce X a dcera narozená v roce X) mají státní příslušnost Vietnamské socialistické republiky.

[10] Ministerstvo vnitra rozhodnutím ze dne 19. 7. 2017 zrušilo platnost povolení k trvalému pobytu stěžovatelky na území ČR. Důvodem byla skutečnost, že stěžovatelka nepobývala na území ČR po dobu delší než dva po sobě jdoucí roky [viz § 87l odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců]. Toto rozhodnutí potvrdila Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců rozhodnutím, které nabylo právní moci dne 10. 10. 2017. Stěžovatelka měla do 9. 11. 2017 vycestovat. Od 10. 11. 2017 tedy stěžovatelka pobývala na území ČR neoprávněně bez platného povolení k pobytu. Rozhodnutím ze dne 27. 6. 2018 byla stěžovatelce uložena povinnost opustit území ČR do 60 dnů od oznámení rozhodnutí. Proti tomuto rozhodnutí se stěžovatelka bránila odvoláním, které však podle § 170 odst. 1 zákona o pobytu cizinců nemá odkladný účinek. Stěžovatelka rozhodnutí o povinnosti opustit území ze dne 27. 6. 2018 nerespektovala a ve stanovené době nevycestovala. Dne 27. 9. 2018 se stěžovatelka dostavila na oddělení Policie ČR s tím, že na území ČR pobývá neoprávněně. Správní orgány následně dne 31. 10. 2018 vydaly nové rozhodnutí o povinnosti opustit území ČR. Toto rozhodnutí je předmětem přezkumu v nynější kauze.

[11] Stěžovatelka v kasační stížnosti trvá na tom, že při hodnocení přiměřenosti rozhodnutí o povinnosti opustit území ČR bylo nezbytné vzít v potaz, že dcera Lenka je státní občankou ČR a chodí v ČR do základní školy. Správní orgány i krajský soud jsou naproti tomu přesvědčeny, že povinnost vycestovat z území ČR nezasahuje nepřiměřeným způsobem do soukromého a rodinného života stěžovatelky. Přihlédly zejména k tomu, že stěžovatelka s dcerou Lenkou již v minulosti vycestovala do Vietnamu, kde spolu nepřetržitě žily po dobu pěti let. Prostředí Vietnamu tedy není pro dceru Lenku cizí. Další stěžovatelčiny nezletilé děti jsou státními příslušníky Vietnamu. Stěžovatelka má prý ve Vietnamu vybudováno dostatečné rodinné, soukromé i ekonomické zázemí.

[12] NSS s názorem správních orgánů a krajského soudu nesouhlasí. Správní orgány i soud nevzaly náležitě na zřetel, že stěžovatelka zde vychovává nezletilou (dvanáctiletou) dceru, která je státní občankou ČR. Proto rozhodnutí o povinnosti stěžovatelky opustit

území má ve vztahu k nezletilé dceři protiústavní dopady. Konkrétně je toto rozhodnutí v rozporu s čl. 14 odst. 4 věty druhé Listiny základních práv a svobod, podle níž *občan nemůže být nucen k opuštění své vlasti*. Jak vysvětlil Ústavní soud, toto ustanovení „*zcela jistě znemožňuje vyloučit českého občana ze společenství občanů České republiky jako demokratického státu, k němuž ho váže pouto státního občanství*“ (nález ze dne 3. 5. 2006, sp. zn. Pl. ÚS 66/04, N 93/41 SbNU 195; 434/2006 Sb., věc *eurozatykač*, bod 64). Argument, že dcera stěžovatelky je na Vietnam zvyklá, je lichý - Listina nijak nerozlišuje české občany, kteří nikdy nikam necestovali, a občany, kteří jsou s cizím prostředím dobře seznámeni.

[13] Dcera Lenka je ve výlučné péči stěžovatelky, otec o ni nejeví zájem. Realizace rozhodnutí o povinnosti stěžovatelky opustit území ve svém důsledku znamená, že dcera Lenka, občanka ČR, bude nucena nedobrovolně opustit vlast a vycestovat s matkou do Vietnamu. Jako nezletilé dítě závislé na výlučné péči matky přirozeně sdílí matčin osud. Nelze rozhodně argumentovat, že stěžovatelka si může ve Vietnamu snadno vyřídit pobytové oprávnění. Je obecně známo, že podání žádosti o pobytové oprávnění na české ambasádě ve Vietnamu je mnohdy velmi zdlouhavý a nejistý proces vzhledem k enormnímu zájmu vietnamských občanů o pobyt na území ČR. Není proto vůbec zřejmé, za jak dlouho a zda vůbec by se dcera Lenka mohla se svou matkou, stěžovatelkou, vrátit do ČR.

[14] Jedinou alternativou právě nastíněného scénáře je, že by stěžovatelka zanechala dvanáctiletou dceru samotnou v ČR. Jen tak by sice dcera zůstala v ČR, ovšem současně by to logicky vedlo k jejímu umístění do ústavní výchovy. Že by takováto situace nebyla v nejlepším zájmu dítěte (čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte, č. 104/1991 Sb.), ale naopak v zájmu nejhorším, snad netřeba dále rozvádět.

[15] Je dále třeba poznamenat, že jako česká státní občanka má dcera Lenka na základě čl. 20 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) rovněž status občanky Unie. Podle čl. 20 SFEU mají občané EU mj. právo svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států. Soudní dvůr v rozsudku velkého senátu ze dne 10. 5. 2017, *Chavez-Vilchez* a další, C-133/15,[1] v této souvislosti konstatoval, že „*existují velmi specifické situace, v nichž navzdory tomu, že se neuplatní sekundární právo týkající se práva pobytu státních příslušníků třetích zemí a že dotyčný občan Unie nevyužil svobody pohybu, musí být státnímu příslušníkovi třetí země, který je rodinným příslušníkem tohoto občana, přiznáno právo pobytu, neboť jinak by byl popřen užitečný účinek občanství Unie, kdyby v důsledku odepření takového práva byl tento občan ve skutečnosti nucen opustit území Unie jako celek, a byl tak zbaven možnosti skutečně využívat podstatné části práv plynoucích z tohoto statusu*“ (bod 63). Pokud by totiž státní příslušník nečlenské země EU musel opustit území EU, jeho dítě, občan EU, by dle okolností věci čelilo volbě buď zcela ztratit pravidelný styk se svým rodičem, anebo také opustit území EU jako celek. Případná povinnost cizozemského rodiče opustit území EU by mohla jejich nezletilé děti, jež jsou občany EU, připravit o možnost skutečně využívat podstatné části práv spojených se statusem občana EU *(*srov. *Chavez-Vilchez*, bod 65*;* dále srov. např. rozsudek velkého senátu SDEU ze dne 8. 3. 2011, *Ruiz Zambrano*, C-34/09[2], či rozsudek NSS ze dne 31. 1. 2019, čj. 10 Azs 178/2018-37, č. 3869/2019 Sb. NSS, bod 22).

---

[1] ECLI:EU:C:2017:354

[2] ECLI:EU:C:2011:124

pokračování

[16] Lze uzavřít, že v kontextu výše uvedených skutečností bylo rozhodnutí o povinnosti stěžovatelky opustit území nejen nepřiměřené ve smyslu § 174a zákona o pobytu cizinců, ale především protiústavní (viz shora cit. čl. 14 odst. 4 Listiny základních práv a svobod). NSS opakuje, že přiměřenost rozhodnutí je třeba zkoumat i ve vztahu k ostatním rodinným příslušníkům, kteří by jinak měli právo pobývat na území ČR (srov. bod [8]), zde tedy především k nezl. dceři Lence jako státní občance ČR. Rozhodnutí krajského soudu i správních orgánů proto nemohou z hlediska zákonnosti a ústavnosti obstát.

[17] NSS tedy shledal kasační stížnost důvodnou a napadený rozsudek podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil. S ohledem na důvody zrušení rozsudku krajského soudu přistoupil NSS podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. ve spojení s § 78 odst. 1 s. ř. s. také ke zrušení žalobou napadeného rozhodnutí žalované. Současně NSS zrušil rozhodnutí správního orgánu prvního stupně. Přihlédl zejména k tomu, že rozhodnutí správního orgánu prvního stupně trpí nezhojitelnými vadami (nesprávné hodnocení přiměřenosti rozhodnutí dle § 174a odst. 1 zákona o pobytu cizinců) a také k tomu, že odvolání proti tomuto rozhodnutí nemá ze zákona odkladný účinek (§ 170 odst. 1 zákona o pobytu cizinců). Podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. ve spojení s § 78 odst. 4 s. ř. s. pak vrátil věc žalované k dalšímu řízení.

[18] Podle § 110 odst. 3 věty druhé s. ř. s. rozhodne NSS v případě, že zruší podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. rozhodnutí žalované, o nákladech řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení před krajským soudem. Žalovaná, která ve věci neměla úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Stěžovatelka měla ve věci úspěch, podle § 60 odst. 1 s. ř. s. jí tedy přísluší právo na náhradu nákladů řízení, jež důvodně vynaložila v soudním řízení proti žalované. Výši nákladů NSS specifikuje po tom, co mu stěžovatelka tyto náklady vyčíslí (ze spisu neplynou zejména náklady v řízení před krajským soudem).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. prosince 2019

Zdeněk Kühn
předseda senátu